

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Narcís Oller a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/autor/narcis-oller> >

Narcís Oller

Narcís Oller: de la tradició a la modernitat

Rosa Cabré (Universitat de Barcelona)

La personalitat i l'obra de Narcís Oller no es poden entendre al marge de les concepcions politicoculturals que es derivaren de la Revolució de Setembre del 1868. En aquest context es van donar dues característiques capaces de renovar la producció literària: la voluntat, per part dels sectors intel·lectuals més progressistes, d'imposar el racionalisme i el criticisme, i l'impacte d'aquells fets històrics. Tot plegat configurà la importància que durant el període de la Restauració va assolir la novel·la per damunt dels altres gèneres, inclòs el teatre. Llavors, tal com apunta [Yxart](#), surt a debat la «cuestión del realismo y el naturalismo en arte, que todas las demás cuestiones nutre y colorea, trayendo definitivamente la literatura, la lírica inclusive, a la realidad inmediata y viva». Aquesta experiència, que Narcís Oller explica en un relat de *Croquis del natural* i a *La bogeria*, el va dur a desenganyar-se d'uns fets que entenia com a alliberadors i esperançadors. A partir d'aleshores, segons Yxart, va esdevenir «conservador y amigo de los partidos medios».

La vida i l'obra de Narcís Oller dibuixen tres períodes: un primer període de formació, fins el 1877; el segon, de plenitud i de reconeixement dins i fora de Catalunya, fins el 1906; i finalment, el període de recuperació de la memòria i compilació de la seva obra, fins a la seva mort el 1930.

Narcís Oller i Moragas va néixer el 10 d'agost de 1846. Va ser educat pel seu oncle matern, el juriconsult Josep Moragas, a la casa pairal dels Moragas, al carrer del Forn Nou de Valls, on la seva mare es va traslladar en quedar vídua quan ell tenia tres anys. Com que el seu germà petit Josep va morir prematurament (el 1853), la relació amb la seva mare va ser molt estreta (es tradueix a *La febre d'or* en el tracte entre la senyora Mònica i el seu fill). Amb el seu cosí [Josep Yxart](#), sis anys més jove que ell, va compartir jocs, inclinació pel dibuix i la pintura, lectures i ambicions literàries, i sempre van intercanviar opinions sobre tot el que escrivien. Oller aviat va compaginar el gust pel tracte social amb l'observació del comportament humà, i l'«afán creciente de investigación de la verdad» que després projectarà en la seva obra. El 1863 va a Barcelona per estudiar el darrer any del batxillerat i, després, fer la carrera de dret. Durant aquesta època els cosins s'escriuen i es retroben a les vacances. Però entre l'octubre del 1868 i el juny del 1871 comparteixen la cambra d'estudiants. El 1873 Oller guanya les oposicions a la secretaria de la Diputació de Barcelona, i va a viure amb la seva mare en un pis del carrer de Mendizábal. Al maig de l'any següent es casa amb Esperança Rabassa. Però de sobte la felicitat es trenca: el 18 de febrer de 1876 mor la seva mare, onze dies després del seu oncle Josep Moragas. Uns quants mesos més tard, amb la seva filla Maria, el matrimoni es trasllada a la Rambla de Catalunya, on naixeran els altres dos fills, Josep i Joan.

Des del 1868 Oller té la voluntat de formar-se com a escriptor. Llegeix des de llibres romànticocostumistes (com les *Leyendas de oro*, *Mme. de Staël*, el *Werther* de Goethe, Lamartine, Fernán Caballero, Alarcón, Longfellow, Henri Murger) fins a d'altres amb elements realistes (com *Cádiz o La corte de Carlos IV* o *La falsa querida* de Balzac). També coneix, a més dels clàssics grecs i llatins, Dante, Tasso, Shakespeare, Rousseau, Voltaire, Sue, Hugo, Chateaubriand, Dumas, Zorrilla,

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Narcís Oller a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/autor/narcis-oller> >

Balmes, Espronceda, Mesonero, Bretón, Bécquer, Larra... Són lectures que comparteix amb el Miquel de Castellfort de *La papallona* o el Francesc de *La febre d'or*. De formació eclèctica, els seus criteris de bellesa són des dels seus primers treballs literaris la naturalitat, la sinceritat i l'espontaneïtat.

Joaquim Riera i Bertran, amb qui coincideix a la Diputació de Barcelona des del 1875, l'acostarà al nucli literari catalanista de la revista *La Renaixensa*, i al maig del 1877 assisteix per primer cop a la festa dels [Jocs Florals](#). L'impacte de *L'Atlàntida* de [Verdaguer](#) i el fet de no disposar de cap text en català per a llegir durant el sopar posterior el van decidir a escriure, a partir de llavors, en català. Als Jocs Florals del 1879 va ser guardonat per la narració *Sor Sanxa*, i l'any següent per la novel·leta *Isabel de Galceran*. A *La Renaixença*, on va introduir [Josep Yxart](#), va fer amistat amb Emili Vilanova, Francesc Matheu i [Àngel Guimerà](#) i, arran de la publicació de *Croquis del natural* (1879), amb Joan Sardà. El 1878, Oller i Yxart viatgen a la capital de França per fer una crònica de l'Exposició Universal per a la revista i descobreixen la gran ciutat industrial i moderna. A partir d'aleshores, París serà el model on ell emmirallarà Barcelona. En aquest viatge, Oller (que coneixia Zola per Yxart almenys des del 1877) compra i llegeix *Une page d'amour*.

El segon període de la vida i l'obra de Narcís Oller abraça la seva plenitud com a escriptor. Va del 1878 -en què es presenta per primer cop als [Jocs Florals](#) i escriu les seves dues primeres narracions realistes en català: "Lo trasplantat" i "Lo vailet del pa"- al 1906, quan edita la darrera novel·la, *Pilar Prim*. Llegeix del *Germinal* de Zola o *La Regenta* de Clarín a *Ana Karenina* i la *Sonata a Kreutzer* de Tolstoi o les *Ode barbare* de Carducci. Ara construeix els seus relats a partir del procediment naturalista de Zola, però interrelacionant-hi alguns elements romàntics, cada vegada més esporàdics. A poc a poc substitueix el quadre de costums pel quadre social. Així, fon la narració d'una acció, d'acord amb les lleis de causa-efecte, amb el relat d'un quadre de costums, o la descripció objectiva d'un paisatge amb l'esporàdica intervenció del narrador dins del relat. El 1881, a fi de disposar de més llibertat per a dedicar-se a escriure, s'acredita, a Madrid, com a procurador dels tribunals.

Aquest període l'integren dues etapes. A la primera, Oller s'afirma com a escriptor realista i és reconegut pels millors escriptors castellans del moment, alguns dels quals (com Pardo Bazán, Pérez Galdós i sobretot Pereda) esdevenen grans amics seus. Publica contes i novel·les, de *La papallona* (1882) a *La febre d'or* (1890-92). Entremig, *Notes de color* i *La bufetada* (1884), *L'escanyapobres* (premiada als [Jocs Florals](#) del 1884), *Vilaniu* (1885) i *De tots colors* (1888). La cronologia de les obres mostra un progressiu domini del procediment naturalista, però lluny de la filosofia determinista de Zola.

Oller, com diu [Yxart](#), parteix de fets i personatges reals, als quals aplica la imaginació, no per deformat-los, sinó per acolorir-los, o imagina situacions que relata seguint el criteri de versemblança. Els objectius del novel·lista són l'anàlisi d'una passió universal a través de l'estudi d'un determinat context històric i social. Hi ha obres que fan més èmfasi en un aspecte o altre, però, en general, totes combinen amb més o menys proporció aquests objectius. Així, *La papallona* i *L'escanyapobres* són sobretot estudis de passions dins un marc més ampli. El tractament científic de cada cas no impedeix (sobretot a la primera) la presència d'elements romàntics (adjectivació, sentimentalisme, personatges tipificats, intervenció de l'atzar i el misteri, interferència del narrador dins del relat, i idealisme moralitzant adreçat especialment a les relacions entre rics i pobres). A *La papallona* -que Albert Savine va publicar en francès amb una carta de Zola a manera de pròleg- Oller evoca les vivències d'estudiant i oposa les relacions frustrades del Lluís i la Toneta (l'únic personatge que es construeix al llarg del relat) a les del matrimoni Castellfort, sense que del marc barceloní on es mouen se'n n'expliqui altra cosa que algun quadre de costums o els moviments urbans de la multitud anònima.

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Narcís Oller a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/autor/narcis-oller> >

L'escanyapobres, situat en una població rural en via d'industrialització, focalitza l'estudi d'una parella que viu l'avarícia com el motor de la seva relació. La tensió entre l'obsessió dels protagonistes i les transformacions modernitzadores de la societat es resol a favor de les segones. Oller hi recull l'experiència de l'arribada del ferrocarril a Valls al gener del 1883.

Vilaniu (una ampliació d'*Isabel de Galceran*) i *La febre d'or* són essencialment retaules de la vida social que Oller recordava de Valls o que vivia a Barcelona, respectivament. En aquestes dues novel·les es veu clarament l'ambició literària d'intentar -com Balzac o Zola- la construcció de la novel·la total, on cada peça focalitza situacions o personatges determinats i forma un gran retaule enciclopèdic de l'època. La redacció d'aquestes dues obres va ser força angoixosa. Des de l'estiu del 1883 Oller va treballar en *Vilaniu*, però no va poder resoldre-la fins al final de setembre del 1885, i *La febre d'or*, concebuda el 1883, no la va començar a escriure fins a l'estiu del 1889, en tornar del tercer viatge a París. Aquesta vegada, a la incertesa davant la descoberta -feta durant el segon viatge a París (1886)- que la novel·la naturalista havia estat desplaçada per la narrativa russa (amb l'aportació de l'estudi psicològic dels personatges), s'hi afegia el fet que ara el tema escollit coincidia amb el de la propera novel·la de Zola, *L'argent*, i això obligava Oller a anticipar-se en la publicació perquè no l'acusessin de plagiar.

A *La febre d'or*, Oller cerca una proporció més reeixida entre l'estudi d'un cas concret -que focalitza l'ascensió i davallada econòmica de Gil Foix- i la construcció del marc social, econòmic i històric de la Barcelona moderna i cosmopolita. Però aquest equilibri, que s'aconsegueix de ple a la primera part de la novel·la, es perd a la segona. Darrere de la història dels protagonistes, l'autor redueix el que havia de ser el poema de l'especulació gran i terrible a un simple canvi de costums. El desenllaç només es resol en el pla individual, motivat per una vulgar estafa, cosa que resta intensitat dramàtica a la novel·la. Amb tot, l'obra presenta grans encerts. Yxart hi destaca, a més de l'ambició, la imaginació reproductora vivificada per l'observació del que és més íntim, la transformació de la classe burgesa mercantil i comercial i dels seus costums, la galeria de personatges, l'absència d'efectismes i violències, la supeditació de la realitat a un estricte principi de causalitat i la utilització d'un estil alhora precís i poètic. La ciutat es personalitza per mostrar amb detall els moviments socials i el cosmopolitisme de la vida urbana.

En la segona etapa d'aquest segon període, el qüestionament que alguns autors i crítics (com Brunetière, Marcel Prévost, Maupassant o Clarín) fan, sobretot després del 1886, de la novel·la naturalista, i la mort dels crítics Yxart i Sardà (el 1895 i el 1898, respectivament) accentuen la inseguretats creativa d'Oller.

Aquesta situació el porta a interessar-se progressivament pel teatre i per les traduccions, especialment de Turgenev i Tolstoi, però manté la seva dedicació a la narrativa amb la publicació del recull *Figura i paisatge* (1897) i les novel·les *La bogeria* (1899) i *Pilar Prim* (1906), que sintonitza amb l'evolució de la narrativa europea. Les noves tendències narratives troben un terreny abonat en Oller, que sempre havia defensat el paper de la imaginació creadora de l'artista. Ara Oller mira d'aprofundir, amb la tècnica naturalista, l'estudi de dues psicologies. La de Daniel Serrallonga, a *La bogeria*, analitzada al llarg dels anys per un narrador personatge que contrasta les seves opinions amb les del metge Giberga, de tendència positivista, i l'advocat Armengol, decantat al [romanticisme](#). S'hi exposa l'evolució de la bogeria del personatge explicat en termes de determinisme científic, a partir de les lleis de l'herència i del medi reclamades per Zola. I la de Pilar Prim, on manifesta una certa dimensió simbòlica, que ja es desprèn del mateix nom de la protagonista. Aquesta novel·la, projectada abans del 1899, va ocupar l'autor durant quatre o cinc estius. És el drama íntim d'una dona jove i vídua a qui un testament i una família condicionen l'expansió dels sentiments. El monòleg interior d'estil

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Narcís Oller a Lletra, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/autor/narcis-oller> >

indirecte permet l'anàlisi de la subjectivitat dels protagonistes. S'hi detecten elements característics de la prosa romàntica, que el [modernisme](#) havia posat de nou en circulació (descripcions crepusculars i malenconioses, relació entre l'escena i l'estat anímic dels personatges, revelació del coneixement per mitjà d'èxtasis, visions i impressions, més que no pas per la raó), així com la tendència a subordinar la vida a l'art, que es manifesta fins i tot en l'aspiració de convertir la novel·la en poema, a través de la veu del narrador i de fragments de prosa poètica. Des d'una absoluta fidelitat a la seva narrativa, Oller connecta amb les noves tendències, gràcies als seus orígens literaris com a poeta.

El tercer període proposat l'ocupen els darrers gairebé vint-i-cinc anys de la vida d'Oller. S'inicia el 1906 amb un replegament públic del novel·lista durant l'hegemonia del [moviment noucentista](#). Entre el 1913 i el 1919 redacta les *Memòries literàries* (1962), pensades com un diàleg amb [Víctor Català](#), pseudònim de [Caterina Albert](#). En aquests anys apareixen encara dos reculls de contes: *Rurals i urbanes* (1916) i *Al llapis i a la ploma* (1918). El 1925 la intel·lectualitat catalana el rehabilità en un homenatge a l'Hotel Majestic i el 1929 se li atorgà el Premi Crexells. Entre el 1928 i el 1930, any de la seva mort (ocorreguda a Barcelona el 26 de juliol), va veure publicats els dotze volums de la seva *Obra completa*, seguint la normativa de l'Institut d'Estudis Catalans.

Copyright text © 1999 Ediuoc/ECSA

Tast de textos

Text

WEB: Sobre l'Exposició de 1888

"Sortosament torno de la Cerdanya mig guarit...". Fragment de Narcís Oller, amb notes de vocabulari.

<http://www.xtec.es/~evicioso/bcnes/ollexpos.htm>

WEB: "Els pardals de la Rambla"

Fragment de prosa de Narcís Oller, amb notes de vocabulari.

<http://www.xtec.es/~evicioso/bcnes/ollrambl.htm>

WEB: Oller a EPdLP

Nota biogràfica en castellà amb un fragment de *L'Escanyapobres* a El Poder de la Palabra.

<http://www.epdlp.com/escritor.php?id=2099>

Biobibliografia

Biografia

WEB: A la Hiperenciclopèdia

http://www.encyclopedia.cat/fitxa_v2.jsp?NDCHEC=0047225

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Narcís Oller a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/autor/narcis-oller> >

WEB: A la Viquipèdia

Extensa biografia, anàlisi de la seva obra i enllaços sobre l'autor al web de l'enciclopèdia lliure.
http://ca.wikipedia.org/wiki/Narcís_Oller_i_Moragas

Bibliografia

WEB: Què hi ha a la Biblioteca de Catalunya

http://cataleg.bnc.cat/search*cat/?searchtype=a&searcharg=Oller+Narc%C3%ADs&sortdropdown=-&searchscope=13&searchscope2=13&SORT=D

WEB: Què hi ha a les biblioteques universitàries catalanes (CCUC)

http://ccuc.cbuc.es/search~S23*cat?/aOller+Narc{u00ED}s/aoller+narcis/1%2C2%2C411%2CB/exact&FF=aoller+narcis+1846+1930&1%2C410%2C/indexsort=-

WEB: Què hi ha a les biblioteques públiques

<http://argus.biblioteques.gencat.cat/iii/encore/search/C|SOller+Narc%C3%ADs|Orighresult|U1?lang=cat&suite=pearl>

WEB: Per comprar-ne llibres

<http://www.llibres.cat/ca/detall-autor/oller-i-moragas-narcis>

WEB: Articles de l'autor (Traces)

<http://traces.uab.cat/search?f=author&p=Oller%20Narc%C3%ADs%20&sc=1&ln=ca>

WEB: Articles sobre l'autor (Traces)

http://traces.uab.cat/search?ln=ca&p=Oller%2C+Narc%C3%ADs&f=keyword&action_search=Cerca&c=Traces+%3A+base+de+dades+de+llengua+i+literatura+catalanes&sf=&so=d&rm=&rg=10&sc=1&of=hb

Comentaris sobre l'autor

Crítica

WEB: Sobre Pilar Prim

Pàgina de lletrA sobre aquesta obra de l'autor.
<http://lletra.uoc.edu/ca/obra/pilar-prim-1906/>

WEB: Un dels "Dotze mestres"

Pàgina de lletrA sobre aquesta obra de Maurici Serrahima.
<http://lletra.uoc.edu/ca/obra/dotze-mestres-1972/>

WEB: Web Oller

Un molt bon web a càrrec de Josep Maria Pallàs adreçat especialment a professors i alumnat de

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Narcís Oller a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/autor/narcis-oller> >

secundària.

<http://www.xtec.es/~jpallas/index2.htm>

WEB: Narcís Oller a l'AELC

Inclou biografia, obra, premis, transcripció d'articles, fragments de la seva obra i enllaços.

<http://www.escriptors.cat/autors/ollern>

WEB: L'autor al Corpus Literari Ciutat de Barcelona

Biografia, enllaços i comentaris sobre l'obra d'Oller.

http://www.ducros.biz/corpus/index.php?command=show_news&news_id=2059

WEB: Narcís Oller en format vídeo

Vida i obra de l'escriptor a la Videoteca Digital del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

http://www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=18144&p_ex=narc%EDs%20oller

Diversos

WEB: Societat Narcís Oller

Web oficial de la Societat Narcís Oller. Inclou bibliografia, documentació, rutes literàries i informació sobre la societat.

<http://www.narcisoller.cat/>

WEB: Societat Oller a Valls

Informació sobre la Societat Narcís Oller al web Espais escrits de la Xarxa del Patrimoni Literari Català.

<http://www.espaisescrits.cat/home.php?op=6&module=escriptors&ides=34&idioma=cat>

WEB: Narcís Oller i Valls

Descripció de la ruta literària dedicada a l'autor (Vilaweb Lletres).

http://www.vilaweb.cat/www/noticia?p_idcmp=3616432

WEB: "Auca de Narcís Oller"

Auca escrita per Joan Vilamala i il·lustrada per Lluís Albert Arrufat al web La paret de les auques. Amb suggeriments de treball.

<http://www.auques.cat/tot.php?auca=oller>

Comentaris

WEB: Sobre realisme i naturalisme

Article de Paul Briens (Washington State Univ.). En anglès.

http://www.wsu.edu/~briens/hum_303/naturalism.html

PDF: L'escanyapobres

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre Narcís Oller a Lletra, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/autor/narcis-oller> >

Dossier de Montserrat Corrius i Carme Vilà sobre aquesta novel·la, dins el Seminari didàctic "El gust per la lectura" (2000-2001).

http://www.xtec.es/lic/centre/professorat/dossiersgust/Oller_2000.pdf

PDF: "Una lectura de L'escanyapobres"

Conferència de Margarida Casacuberta dins el Seminari didàctic "El gust per la lectura" (2000-2001).

http://www.xtec.es/lic/centre/professorat/dossiersgust/conf_Oller.pdf

Propostes didàctiques

interacció

WEB: *La bogeria*

Guia interactiva de lectura del departament d'Educació.

<http://www.edu365.cat/batxillerat/lectures/catalana/labogeria/index.htm>